

NIEUWE 'EXOTISCHE' ZIEKTES STEEDS OP DE LOER

Dierziektebestrijding op kantelpunt

Een goede diergezondheid is de hoeksteen van elk goed functionerend veeteeltbedrijf. Door de jaren heen is er echter veel veranderd in de manier waarop we dierziekten bestrijden. We worden systematisch geconfronteerd met nieuwe ziektes en nieuwe wetgevingen. Voor dit overzichtsartikel sprak de redactie van Landbouwleven ook met professor Jeroen Dewulf van AMCRA en professor Sarne De Vlieghe van de Orde der Dierenartsen.

De hedendaagse schaalvergroting, internationale handel en klimaatsverandering brengen nieuwe uitdagingen met zich mee op het vlak van diergezondheid. Zo duiken er regelmatig dierziekten op die vroeger niet voorkwamen in onze contreien. Nochtans werd België in het begin van vorige eeuw al getroffen door een 'exotische' dierziekte.

Georganiseerde aanpak

In de zomer van 1920 brak in België de runderpest uit, een gevreesde plaag die enkele decennia ervoor bijna 90% van de Afrikaanse veestapel had uitgeroeid. Het dodelijke virus arriveerde in de haven van Antwerpen via een schip dat Indische zeboes vervoerde naar Rio de Janeiro. Op amper enkele dagen zou het virus zich verspreiden naar verschillende steden, waaronder Gent en Namen. Runderen die in contact kwamen met het virus kregen zware diarree, koorts en stierven massaal.

Voor de Belgische en internationale autoriteiten werd al snel duidelijk dat men moest ingrijpen. De Belgische runderpestepidemie leidde daarom in 1924 tot het ontstaan van het 'Office International des Epizooties' (OIE), een internationale organisatie die zich nu nog steeds inzet voor de wereldwijde bestrijding van dierziekten.

Daarnaast werd in België een

Vóór 2006 was blauwtong enkel terug te vinden in Afrika en in de landen rond de Middellandse zee. Daarna stak het virus ook in onze streken de kop op.

steeds in voor de wetenschappelijke en technische ondersteuning in de nationale en internationale strijd tegen besmettelijke dierziekten.

In de jaren tachtig hebben de Verenigde Naties ten slotte een wereldwijd bestrijdingsprogramma op poten gezet tegen runderpest. Naast een snelle diagnostiek, was een goede communicatie tussen lokale veehouders, dierenartsen en onderzoekers van cruciaal belang. Om bijvoorbeeld informatie te laten doorsijpelen tot in de meest afgelegen herdersdorpen van Oost-Afrika, waar lezen of schrijven niet noodzakelijk ingeburgerd zijn, werden er zelfs liedjes ge-

renartsen en onderzoekers de ziekte samen kunnen uitroeien.

Opkomst van 'nieuwe' ziektes

Het veranderende klimaat en de toenemende internationale handel kunnen er echter voor zorgen dat we in de toekomst steeds vaker met nieuwe ziektes geconfronteerd gaan worden.

Blauwtong is daar een mooi voorbeeld van: vóór 2006 was deze ziekte enkel terug te vinden in Afrika en in de landen rond de Middellandse zee. Daarna stak het virus ook in onze streken de kop op. Blauwtong wordt namelijk verspreid door zeer kleine steekvliegen; de knutten. De zachte winter van 2006/2007 heeft mogelijk een rol gespeeld in de verspreiding van deze knutten en het blauwtongvirus dat ze met zich meedroegen. Vooral schapen, maar ook runderen, werden toen getroffen door het virus.

Anno 2015 is het blauwtongvirus niet langer aanwezig in onze streken, dankzij een succesvolle vaccinatiecampagne. Van 2008 tot 2010 was het verplicht om runderen en schapen te vaccineren in België, maar sinds 2011 gebeurt de vaccinatie op vrijwillige basis. Hoewel België sinds 2012 officieel vrij is van blauwtong, blijft het een 'aangifteplichtige' ziek-

Professor Sarne De Vlieghe, voorzitter van de Orde der Dierenartsen: "We staan momenteel op een kantelpunt."

te. Dat betekent dat de dierenarts of het laboratorium de overheid moet verwittigen als het virus opnieuw aangetroffen wordt op een bedrijf.

Na 26 jaar werd de lijst van aangifteplichtige ziektes vorig jaar opnieuw geactualiseerd. De nieuwe wet tracht meer duidelijkheid te scheppen. Een aantal ziektes, zoals rotkreupel bij schapen, zijn geschrapt van de lijst, omdat ze tegenwoordig niet meer weg te denken zijn en omdat ze goed te bestrijden zijn.

Er zijn ook een aantal 'nieuwe' ziektes aan de lijst toegevoegd, zoals Q-koorts bij herkauwers, het Nipah-virus bij varkens, of het West-Nijlvirus bij paarden. Deze besmettelijke ziektes kunnen tevens ook bij de mens voorkomen. Het feit dat deze ziektes toegevoegd zijn aan de lijst van aangifteplichtige ziektes, betekent niet noodzakelijk dat er ook een verhoogde dreiging is voor de volksgezondheid of de gezondheid van de veestapel. Door deze ziektes officieel te monitoren kan men echter bepaalde garanties bieden aan handelspartners buiten de EU.

Naast de 'nieuwe' ziektes, moet men ook opletten voor 'oude' ziektes die zo nu en dan terug opduiken. De Afrikaanse Varkenspest werd bijvoorbeeld in 2014 voor de eerste keer in 20 jaar opnieuw aangetroffen binnen de EU, met name in Oost-Europa. In 1985 werd West-Vlaanderen nog getroffen door het virus: 12 bedrijven werden besmet door de accidentele invoer van besmet vlees en 30.000 varkens moesten vernietigd worden.

Antibioticumgebruik moet omlaag

Niet alleen de ziektes, maar ook de manier waarop we deze ziektes bestrijden, zijn doorheen de jaren veranderd. Antibioticumresistentie is één van de hete hangijzers in de huidige dierziektebestrijding waar niemand nog omheen kan.

"Niet alleen de ziektes, maar ook de manier waarop we ze bestrijden, zijn door de jaren heen veranderd."

diergeneeskundig laboratorium opgericht om veeartsen te assisteren in de diagnose van verschillende dierziekten. Aanvankelijk gebruikte men nog de bestaande infrastructuur van de veeartsenijsschool in Anderlecht, maar in 1930 werd er een apart laboratorium ingericht dat later zou uitgroeien tot het Centrum voor Diergeneeskunde en Agrochemie (CODA). Het CODA staat vandaag de dag nog

maakt over runderpest.

De mondiale bestrijdingscampagne tegen runderpest heeft uiteindelijk veel voeten in de aarde gehad, maar sinds 2011 is de ziekte officieel uitgeroeid. Na pokken bij de mens is runderpest de tweede infectieziekte in de geschiedenis die door ingrijpende bestrijdingsmaatregelen volledig verdwenen is. Door aan dezelfde kar te trekken, hebben boeren, die-